

За
становление
от КБС

№ П-00-120/15.03.2024г.

И НА Б Л А Г О Е В Г Р А Д

Изх. № 60-00-125/15.03.2024

ДО
Г-Н РАДОСЛАВ ТАСКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
БЛАГОЕВГРАД

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

О Т

МЕТОДИ БАЙКУШЕВ
Кмет на Община Благоевград

Относно: Преструктуриране на общински културни институции в културни институти със самостоятелен бюджет

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ТАСКОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,**

Културата е специфично множество от отличителни духовни, материални, интелектуални и емоционални черти на дадено общество или обществена група, обхващаща освен изкуството и литературата, начина на живот, формите на съжителство, ценностните системи, традициите и вярванията. Съгласно действащото българско законодателство с „понятието култура“ се определя „действието по създаването, проучването, разпространението и опазването на културните ценности, както и резултатите от тази дейност“.

Общините формират и реализират своята политика за закрила и развитие на културата, като съчетават принципите на националната културна политика с местните условия и традиции. В тази връзка Общинският съвет приема решения за:

1. финансиране на общинските културни институти от общинските бюджети;
2. определяне на стимулиращи за развитието на културните организации в общината размери на местните такси;
3. провеждане на конкурси за културни инициативи, творчески проекти, целеви програми и други, финансирани от общинския бюджет;

4. участие на общината в дружества за съвместна дейност, общински фондации и сдружения за осъществяване на културни дейности;

5. създаване, преобразуване и закриване на регионални културни институти със седалища в общината по реда на чл. 9, ал. 2 от Закона за закрила и развитие на културата;

6. създаване на програми за съхраняване на народното творчество и др.

"Културна организация" е структура, създадена съгласно чл. 4, ал. 1 или учредена съгласно чл. 10, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за закрила и развитие на културата, чийто предмет на дейност е създаването, разпространението и опазването на културни ценности в областта на театъра, музиката, киното, аудиовизията, литературата, художествения превод, танца, цирка, пластичните изкуства, архитектурата, дизайна, фолклора, включително опазването на културно-историческото наследство.

Културните институти са държавни или общински културни организации, които се създават със специален закон или с акт на орган на изпълнителната или местната власт.

Културните институти:

1. определят самостоятелно своите задачи и структура съобразно предмета на дейността си;

2. могат да извършват допълнителни дейности, включително и стопански, свързани с основните, като получените допълнителни средства остават в културния институт, който ги е реализирал;

3. могат да събират държавни такси за извършването на услуги и за издаване на документи и дубликати в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, като 50 на сто от постъпленията остават в съответния културен институт, а останалата част се внася във фонд "Култура".

4. При възстановено право на собственост върху недвижим имот, предоставен за ползване на държавен или общински културен институт, областният управител или общинският съвет предоставят по съответния ред друг равностоен имот - държавна или общинска собственост.

Общинските културни институти са юридически лица с бюджет, които се създават, преобразуват и закриват с решение на общинския съвет, съгласувано с министъра на културата. Финансират се от общинския бюджет. По предложение на министъра на културата ежегодно в държавния бюджет се предвиждат средства за допълнително целево подпомагане на общински културни институти, на които са предоставени за ползване културни ценности по смисъла на чл. 50, ал. 1 от Закона за културното наследство, или са ангажирани с опазването или популяризирането на такива културни ценности, въз основа на стандарт за делегирана от държавата дейност. **Такива културни институти в община Благоевград, финансирани въз основа на стандарти за делегирани държавни дейности, са Регионален исторически музей и Регионална библиотека „Д.Талев“.**

Правоотношенията на директорите на общинските културни институти с кмета на общината възникват въз основа на конкурс съгласно Кодекса на труда за срок от 4 години, освен ако друго не е предвидено в специален закон. Условието на конкурса се съгласува с Министерството на културата.

В общината функционират следните общински културни институции: Регионален исторически музей, Регионална библиотека „Д.Талев“, Фолклорен

ансамбъл „Пирин“, Биг-бенд, Камерна опера, Градска художествена галерия и Куклен театър, от които само Регионален исторически музей, Регионална библиотека „Д.Талев“ и Куклен театър отговарят на условията за културен институт съгласно чл.4 ал.1 от Закона за закрила и развитие на културата. Те са второстепенни разпоредители с бюджет, определят самостоятелно своите задачи и структура съобразно предмета на дейността си; Регионален исторически музей извършва допълнителни дейности, като получените допълнителни средства остават в културния институт, Регионална библиотека събира такси за извършването на услуги и за издаване на документи и дубликати.

Останалите културни институции - Фолклорен ансамбъл „Пирин“, Биг-бенд, Камерна опера и Градска художествена галерия осъществяват дейността си като общ второстепенен разпоредител – Направление „Култура“, което не е самостоятелно юридическо лице и въпреки, че всяка от тези институции има аналитична отчетност и отделно планиран бюджет, разходите се изпълняват общо чрез една сметка. Ръководителите на културните институции нямат право извършват компенсирани промени по бюджета и не могат да се разпореждат със средствата. Също така ръководителите не определят числеността на персонала, индивидуалните и допълнителните възнаграждения и не са работодатели на персонала.

В най-скоро време на общински съвет ще бъде предложена за утвърждаване стратегия за развитие на културата в община Благоевград. След направен анализ на средата за предходните няколко години, стратегията си поставя за цел да посочи пътищата за развитието на културата посредством реализирането на конкретни политики и програми, които насърчават всички културни процеси и субектите, свързани с тях; подкрепя на творчеството и създаване на условия за иновации; извеждане на преден план на общи ценности.

В Стратегията е заложено след цялостен задълбочен анализ да се изработи визия за всеки един сектор по отделно и за всеки общински културен институт по-отделно, която в детайли да очертае специфичните дейности, отделни стъпки и пътища за реализиране на общата визия за развитие на културата в Благоевград.

За изпълнението на Стратегията ще бъде разработен конкретен План за действие, с отбелязани ясни и изпълними срокове, ангажименти и отговорности:

✓ Създаване на условия за подпомагане и развитие на културните процеси, на творчеството и иновациите, както в контекста на европейските тенденции, така и по отношение съхраняване на традициите и българската национална идентичност.

✓ Превръщане на твореца в активен участник на създаване на съвременната култура.

✓ Създаване на нови културни пространства, до които всеки да има достъп с цел задоволяване на своите културни потребности.

✓ Утвърждаване мястото на общинските културни институти като част от общата национална и европейска култура.

✓ Превръщане на културата в стратегически ресурс за устойчиво социално и икономическо развитие на общината.

В резултат от това, като основни принципи за настоящо и бъдещо развитие са изведени следните:

✓ Децентрализация на управлението и финансирането на културата;

- ✓ Свобода на действие и формиране на пазарно ориентирано поведение на културните институции и творците;
- ✓ Изграждане на подходяща среда, улесняваща културното развитие, в контекста и на членството на България в ЕС;
- ✓ Гарантирана равнопоставеност на общинските институти;
- ✓ Активно присъствие и участие на всички нива на неправителствения сектор;
- ✓ Управление на културата, основано на участието на всички заинтересовани страни, с ясни функции и отговорности.

През последните години финансирането на културните дейности се извършва както от държавата и общините, така и от конкретни дейности на неправителствените организации, работещи в сферата на културата. Наложените принципи на децентрализация намират своето изражение и в културната сфера. Прилагането им е с цел постигане на:

- ✓ Стимули за увеличаване автономността при определяне характера на местните културни дейности
- ✓ Финансиране на творчески проекти, основано на равнопоставеност на субектите, които кандидатстват, независимо от формата на собствеността им. ,
- ✓ Прилагане на системата от делегирани от държавата дейности на общините в сферата на културата, но предимно за регионалните организации и читалищата.

Изпълнението на общата Стратегия за развитие на българската култура през периода 2019-2029 г. е обусловено от различните възможности за финансово обезпечаване. Същите могат да се разгледат в три основни аспекта:

- ✓ Финансиране от държавния и общинския бюджет
- ✓ Алтернативно финансиране – проекти и програми
- ✓ Финансиране от дарения и спонсорство

Възможностите свързани с финансиране от държавния бюджет, определени със закона за държавния бюджет за съответната година, се осигуряват по няколко основни канала, които са свързани с предвиждане и разпределяне на средства на базата на защитени проекти пред МК и Национален фонд „Култура“, както и посредством използването възможности с проекти да се кандидатства пред различни други министерства и държавни ведомства. Средства могат да постъпват и от приходи реализирани по линията на визирани в ЗЗРК източници, а именно приходи от глоби, наказателни постановления, авторски права и пр.

Общинският бюджет също предвижда финансиране за културните институти, за които не са предвидени средства в държавния бюджет.

Финансирането от алтернативни приходоизточници, които в най-голяма степен представляват кандидатстване пред различни финансиращи институции и програми, на проектен принцип, се превръщат във важен финансов инструмент за подпомагане и развитие дейността на културните институти и организации. В национален план, в тази насока все по-силно се използват възможностите на различните оперативни програми.

В обобщение, статутът на културен институт съгласно ЗЗРК дава възможност на културните институции да кандидатстват и да получават финансиране за осъществяване и развитие на дейността си. В ситуацията, в която се намират част от общинските културни институции - Фолклорен ансамбъл „Пирин“, Биг-бенд, Камерна опера и Градска художествена галерия, без статут на културен институт, **те нямат оперативна самостоятелност, свобода на действие**

и всички важни за развитието им и за тяхната културна идентичност решения са централизирани в общината, като единствен финансиращ орган. Тази сериозна бариера, че не са културни институти по смисъла на ЗЗРК е пречка и да се акумулират допълнителни средства от допълнителни дейности и/или чрез кандидатстване по оперативни програми.

Например общинските културни институции не могат да кандидатстват и по Национален план за възстановяване и устойчивост, Компонент 11 „Социално включване“, Инвестиция С11.16: „Развитие на културните и творчески сектори“ чрез Националния фонд „Култура“.

Допустими кандидати по схемата са само културни организации по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, както и еднолични търговци с предмет на дейност в сферата на културата.

Съгласно насоките за кандидатстване по Инвестиция С11.16: „Развитие на културните и творчески сектори“ културни организации са:

1. държавните, общинските и регионалните културни институти, създадени съгласно чл. 4, ал. 1 от Закона за закрила и развитие на културата;

2. лица, осъществяващи дейност като частни културни организации, учредени съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите, едноличните търговци или читалища, чийто предмет на дейност е създаването, разпространението и опазването на културни ценности в областта на театъра, музиката, киното, аудиовизията, литературата, художествения превод, танца, цирка, пластичните изкуства, архитектурата, дизайна, фолклора, включително опазването на културно-историческото наследство.

Освен гореизложеното, през 2025 година се очаква изменение на Постановление № 88 от 1 юни 2023 г. за утвърждаване на единни разходни стандарти за финансиране на държавните културни институти, осъществяващи дейности в областта на сценичните изкуства, което към настоящия момент предоставя средства , както следва:

1. **куклени театри** - до 5,50 лв. за 1 лв. приходи, но не по-малко от 3,50 лв. за 1 лв. приходи;

2. **драматично-куклени театри:**

2.1. до 4,50 лв. за 1 лв. приходи от драматичен продукт, но не по-малко от 3,00 лв. за 1 лв. приходи;

2.2. до 5,50 лв. за 1 лв. приходи от куклен продукт, но не по-малко от 3,50 лв. за 1 лв. приходи;

3. симфониети и филхармонии - до 11 лв. за 1 лв. приходи, но не по-малко от 8,50 лв. за 1 лв. приходи;

4. **опери** и музикално-балетни центрове - до 10 лв. за 1 лв. приходи, но не по-малко от 6,50 лв. за 1 лв. приходи;

5. театрално-музикални центрове, **фолклорни ансамбли** и театрална работилница - до 7 лв. за 1 лв. приходи, но не по-малко от 6,50 лв. за 1 лв. приходи;

Очакваното изменение на постановлението е във връзка с промяна на обхвата на културните институти, които могат да получат финансиране, а именно и общинските културни институти по т.1 до 5 да могат да се възползват от държавна субсидия. За целта, общинските културни институции трябва да получат статут на културни институти по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата.

Поради гореизложените причини, **считам за целесъобразно общинските културни институции да бъдат преобразувани в културни институти съгласно изискванията на ЗЗРК и да получат следните права:**

1. Да са самостоятелни юридически лица.
2. Да имат самостоятелен бюджет.
3. Да определят самостоятелно своите задачи и структура съобразно предмета на дейността си.
4. Да могат да извършват допълнителни дейности, включително и стопански, свързани с основните, вследствие на което, да генерират допълнителни средства, които да остават в техните бюджети.
5. Управлението на дейността и бюджета им да бъде децентрализирано.

Основните предимства на децентрализацията на управлението и финансирането, която ще бъде вследствие на промяна на статута на културните институции, са подобни на предимствата при делегираните бюджети в сферата на образованието:

1. Финансова автономност на културните институти.
2. Подобряване ефективността на работата и използването на ресурсите като:
 - ✓ се създаде по-добра организация;
 - ✓ се реструктурират разходите и се насочат освободените ресурси към разходи, водещи до повишаване на качеството;
 - ✓ се създадат възможности за по-добро стимулиране на участниците в процеса.

По този начин се постига по-добро управление на ресурса и повишаване на ефективността на изразходването му, което влияе върху подобряване качеството на продукта и се създават възможности за развитие, а не пречки.

3. Директорите имат възможност да дефинират самостоятелно проблемите, да планират самостоятелно разходите и да наблюдават и анализират тяхното използване, като отчитат приоритетите на дейността, които сами са определили за развитието на културния институт.

4. Освен това, културните институти ще получат възможност да планират и управляват разходите ефективно, което може да доведе до икономии, позволяващи осъществяването на допълнителни дейности, които пък от своя страна да привлекат допълнителни приходи. Част от допълнителните приходи могат да се насочат към обновление на материалната база, покупка на дълготрайни материални активи или стимулиране на творческия екип.

Допълнително, ръководителите на културните институти ще получат следните права:

1. на второстепенен разпоредител с бюджет;
2. да извършват компенсирани промени по плана на приходите и разходите, в т.ч. между дейности, като уведомяват за това първостепенния разпоредител с бюджет;
3. да се разпореждат със средствата от бюджета на института и допълнителните приходи от спомагателна дейност;
4. да определят числеността на персонала, индивидуалните и допълнителните възнаграждения, съобразно утвърдения бюджет на културния институт и нормите, определени в нормативните актове.

Поради изложените аргументи, предлагам на Общински съвет Благоевград да вземе решение за реструктуриране на общинските културни институции в културни институти по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, както следва:

РЕШЕНИЕ:

На основание чл. 21, ал. 1 т.23 и ал.2 от ЗМСМА, чл. 4, чл. 8 и чл.18 ал.2 т.1 от Закона за закрила и развитие на културата и чл. 122 ал.2 от Закона за публичните финанси, Общински съвет Благоевград реши:

1. Считано от 01.04.2024г. реструктурира общинските културни институции - Фолклорен ансамбъл „Пирин“, Биг-банд, Камерна опера и Градска художествена галерия в културни институти с предмет на дейност създаването, разпространението и опазването на културни ценности в областта на музиката, танца, фолклора и опазването на културно-историческото наследство.
2. Културните институти по т.1 имат следните права:
 - 2.1. Определят самостоятелно своите задачи и структура съобразно предмета на дейността си;
 - 2.2. Могат да събират такси за извършването на услуги в размери, определени с Наредбата за местните такси и цени на услуги и тарифата към нея.
3. При възстановено право на собственост върху недвижим имот, предоставен за ползване на общински културен институт, общинският съвет предоставя по съответния ред друг равностоен имот - общинска собственост.
4. Културните институти по т.1 са самостоятелни юридически лица и имат самостоятелен бюджет.
5. Културните институти по т.1 са второстепенни разпоредители с бюджет и могат:
 - 5.1. да извършват компенсирани промени по плана на приходите и разходите, в т.ч. между дейности, като уведомяват за това първостепенния разпоредител с бюджет;
 - 5.2. да се разпореждат със средствата от бюджета на института и допълнителните приходи от спомагателна дейност;
 - 5.3. да определят числеността на персонала, индивидуалните и допълнителните възнаграждения, съобразно утвърдения бюджет на културния институт и нормите, определени в нормативните актове.
6. Ръководителите на културните институти са работодатели на персонала, с всички произтичащи от това права и задължения.
7. При съставянето на общинския бюджет за съответната година размерът на субсидията за всеки от общинските културни институти не може да бъде по-нисък от този през предходната година, независимо от реализираните приходи от дейността им, но при размер на разходите не по-нисък от размера на определените в бюджета за тази цел през предходната година.

8. Трудовите правоотношения на работещите към момента на влизане в сила на настоящото решение работници и служители в културните институции към Направление „Култура“ да се уредят съгласно чл.123 от Кодекса на труда.

9. Трудовите правоотношения на работещите към момента на влизане в сила на настоящото решение работници и служители към Направление „Култура“, без тези по т.8, да се уредят съгласно чл.123 от Кодекса на труда и да се прехвърлят към Община Благоевград.

10. Ведомостите за заплати, финансово-счетоводни документи или други документи, подлежащи за архивиране към датата на влизане в сила на решението се съхраняват от Направление „Култура“ при Община Благоевград.

11. Възлага на Директорите на културните институти, след влизане в сила на настоящото решение, да извършат всички необходими действия за регистрация по реда и при условията на Закона за регистър БУЛСТАТ и регистъра на културните институти на Министерство на културата.

12. Считано от 01.04.2024 година, Общински съвет Благоевград изключва от списъка на Второстепенните разпоредители с бюджет към Община Благоевград Направление „Култура“ и включва следните второстепенни разпоредители:

№	Наименование на ВРБ	Адрес на управление
1	Фолклорен ансамбъл „Пирин“	Благоевград пл.„Г.Измирлиев“№1
2	Камерна опера	Благоевград ул.„Иван Вазов“№2
3	Биг-бенд	Благоевград ул.„Иван Вазов“№2
4	Градска художествена галерия	Благоаевград ул.„Крали Марко“№8

13. Разпоредбите на т. 2-7 от настоящото решение се прилагат съответно и за Общински куклен театър Благоевград.

14. Възлага на Кмета на Община Благоевград да осъществи контрол и да внесе доклад за изпълнение на решението в срок до 01.07.2024 година.

Заличено обстоятелство
на основание ЗЗЛД

МЕТОДИ БАЙКУШЕВ

Кмет на Община Благоевград